

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ КРАЇНИ – ОСНОВНІ ЕКОНОМІЧНІ ПРІОРИТЕТИ НІМЕЧЧИНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Каїра Л.Г.

Національний університет харчових технологій,
доцент кафедри міжнародної економіки,
канд.техн.наук, доцент

В сучасних умовах глобалізації для будь-якої країни важливо визначити ті пріоритетні напрямки, які мають одночасно вирішальне значення як для економічного і соціального розвитку так і для національної безпеки країни, які створюють конкурентні переваги на світовому ринку та зміцнюють національну економіку, забезпечують швидкий розвиток (прорив).

Країни вийшли на новий рівень конкуренції при якому економічний успіх залежить від спроможності країни реалізовувати свої національні інтереси та ефективно адаптувати до глобальних процесів свої економічні механізми.

Від глобалізації максимально виграє сьогодні найбільш залучена у світові мережі країна - Німеччина. У світовому порівнянні за «індексом зв'язаності країни» (Country Connectedness Index) Німеччина випереджає навіть такі країни, як США, Сінгапур, Велика Британія. Німеччина – одна з найпотужніших економік світу (четверта після США, Китаю та Японії), найбільша економіка в ЄС (Європейський Союз в економічному плані дуже залежний від Німеччини), найстабільніша промислова країна серед 34 країн-членів ОЕСР. Успіх країни багато в чому залежить від її участі у наддержавних механізмах регулювання. Німеччина - партнер відкритих мереж, вона є членом МВФ (з 1952р.), НАТО (з 1955р.), ЄС (з часу заснування у 1957р.), ООН (з 1973р.), ОБСЄ (з часу заснування у 1975р.), Групи семи (з 1975р.), СОТ (з 1995р.), Групи «20» (з часу заснування у 1999р.).

Тому варто проаналізувати економічні пріоритети Німеччини, яка так успішно конкурує за сфери впливу в умовах глобалізації з національними економіками інших країн та інтеграційними регіональними угрупованнями.

Аналіз показав, що основними економічними пріоритетами Німеччини на сьогодні залишаються стабільний розвиток, значна експортна орієнтація та велика інноваційна сила. Схожу модель впроваджувало багато країн світу, проте не всі досягли такого рівня економічної потужності і стабільності.

Німеччина сильно інтегрована до світової економіки та виграє від вільної торгівлі та відкритих ринків. Економіка Німеччини – орієнтована на експорт, міцно залучена в міжнародні мережі, має високі світові рейтинги. Серед найбільших країн-експортерів у щорічних рейтингах Світової організації торгівлі (за часткою експорту країни у світовому експорті) Німеччина регулярно посідає третє місце в світі (після Китаю і США). За «глобальним індексом конкурентоспроможності країни» Німеччина посідає п'яте місце серед 137 найбільш конкурентоспроможних країн (за результатами дослідження Світового економічного форуму). Кожен другий євро, зароблений у Німеччині, з'являється завдяки експорту. Майже кожне друге робоче місце в промисловості залежить від експорту. Найважливішим ринком збуту, куди направляються 56 відсотків всього експорту, є країни Європейського Союзу. Традиційно найбільшою країною-імпортером німецької продукції була Франція, сьогодні – це США, а далі - Китай, Нідерланди, Велика Британія.

Серед експортних товарів переважають автомобілі та запчастини до них, станки й машини, хімічні вироби, електронно-обчислювальна та електрична техніка. На ці чотири групи продукції припадає майже половина німецького експорту. Квота зовнішньої торгівлі, тобто сума експорту й імпорту по відношенню до внутрішнього валового продукту (ВВП), в 2017 році становила 86,9 процентів. Таким чином, Німеччина «найвідкритіша» економіка з-поміж країн «Великої сімки». Для порівняння: США мали квоту зовнішньої торгівлі 28 відсотків [1, с. 62-64].

Невизначеність та суперечності глобальної економіки змінюють парадигму міжнародної та національної безпеки, посилюють взаємозумовленість економічної безпеки та конкурентоспроможності держави. Поняття безпеки по-німецьки охоплює поряд із питаннями запобігання кризам, роззброєнням і контролем над озброєннями також стабільні економічні, екологічні й соціальні аспекти. До них належать глобалізація з шансами для всіх, транскордонний захист довкілля й клімату, діалог культур і відкритість для відвідувачів та іммігрантів. Проте в пріоритетах країни - економічна безпека, потужна й стабільна з перспективним майбутнім економіка, міжнародна конкурентоспроможність.

Рушійною силою економічного зростання будь-якої країни є інновації. Аналіз показав, що в Німеччині промисловість спеціалізується саме на розробці та виробництві інноваційних виробничих технологій та обладнання.

Економічна потужність Німеччини ґрунтується винятково на її могутній індустрії та здатності до інновацій. Так, наприклад, автомобільна галузь вважається взірцем логотипу «Made in Germany». Зі своїми шістьма сильними марками – «Фольксваген», «БМВ», «Даймлер», марками «Ауді» та «Порше», що належать концерну «Фольксваген», а також «Опель» (група PSA) автомобільна промисловість належить до двигунів глобальної галузі мобільності. З метою забезпечення конкурентоспроможності підприємства інвестують мільярдні суми в дослідження та наукові розробки. Електричні та цифрові мережі, допоміжні системи, автоматична їзда без участі водія – ось мегатенденції подальшого автомобільного розвитку.

До традиційно потужних галузей німецької економіки належать поряд із автомобілебудуванням машино- і приладобудування, а також хімічна промисловість з найбільшим хімічним концерном світу. Крім того, до ключових галузей належать електротехнічна й електронна промисловість. Наприклад, «Сіменс» - активний глобальний гравець, представлений в усьому світі, чії прикладні рішення, починаючи від техніки мобільності до відновлюваних видів енергії, вважаються високоінновативними [1, с. 66].

У структурно-галузевому аспекті конкурентоспроможності національної економіки одним із важливих питань є співвідношення традиційних і нових галузей промисловості. Формування нових галузей відбувається за такою схемою: науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (НДДКР) – винахід – інвестиційний проект – інновація (новий продукт) – масове виробництво на внутрішніх і зовнішніх ринках [2, с. 172].

Німеччина посідає провідне місце в ЄС в групі «провідників інновацій», близько 3 % свого внутрішнього валового продукту інвестує в дослідження та винаходи (до 2025 року ці видатки мають бути збільшені щонайменше до 3,5 процентів). В Китаї на 2020 рік заплановані сукупні витрати на розробки та дослідження (R&D) на рівні 2,5 %.

Аналіз інноваційної діяльності світових компаній показав, що на даний час лідерами інноваційного розвитку залишаються корпорації США, Німеччини, Швейцарії, Японії, Китаю, Південної Кореї. Німеччина в «Топ-10 компаній світу за загальним обсягом витрат на R&D » знаходиться на п'ятому місці - концерн «Фольксваген» .

Середня інтенсивність витрат на R&D в світі за останній рік збільшилася на 4,5%. При цьому перша двадцятка компаній підвищила цей показник на 9,4 %, витративши на НДДКР 194,5 млрд дол – приблизно 28% загальної суми, витраченої на інновації всіма компаніями Global Innovation 1000 [3].

На підставі аналізу економічних досягнень такого потужного суб'єкта світового господарства як Німеччина можна дійти висновків, що в умовах глобалізації країні важливо визначити ті пріоритетні напрямки економічного розвитку, які забезпечать їй міжнародну конкурентоспроможність та економічну безпеку. Задля лідерства в майбутньому зусилля держави мають бути зосереджені на визначенні основних трендів світового науково-технічного розвитку та ефективній адаптації економічних механізмів країни до процесів глобалізації.

Список використаних джерел

1. М. Бішоф, Е. Шовістре, К. Кляйс, Й. Вілле. Facts about Germany /пер. з нім. В. Шелест. Франкфурт-на-Майні: FAZIT Communication GmbH. 2018. 176с.
2. Безпека та конкурентоспроможність економіки України в умовах глобалізації : монографія [О.С. Власюк, А.І. Мокій, О.І. Іляш, В.І. Волошин, М.І. Флейчук, Т.О. Власюк та ін.] / за заг. ред. О.С. Власюка. – К. : НІСД, 2017. 384 с.
3. Strategy & Global Innovation 1000 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://stimul.online/articles/innovatsii/innovatsionnayatsyacha>